

En bjergningsaffære 1788-89

Af *Finn Asgaard*

Der rasede en voldsom storm over Øresund den 16. og 17. november 1788.

Det portugisiske skib, "Jano Nepomuceno", fra Lissabon, der var på vej hjem fra Sankt Petersborg, kom i havsnød syd for Amager.

Det mistede sine tre master, og to ankre var ikke nok til at holde skibet klart af land. Det endte med at strandede på "Westerhage" (Vester-Sandhage) i Kallebo bugt.

Skibets kaptajn, *Francisco Widal* lå syg med dårligt ben, hvorfor han måtte sende sin styrmand *Johan Dahlin* af sted efter hjælp.

Han nåede hen til et russisk orlogsskib, der imidlertid selv var i vanskeligheder.

Russerne kunne kun tilbyde noget krudt, vel til nødsignal. På grund af "storm og søstyrtninger" måtte Dahlin opgive at nå tilbage til sit skib, men efter råd fra en dragørlogs ombord på russeren søgte han ind til Dragør efter assistance.

Dahlin ankom til Dragør kl. 12 den 17. november. Han blev straks ført op til foged *Jacob Bertelsen* og begærede hjælp til skibets bjergning.

Fogden afslog imidlertid at slutte en kontrakt med styrmanden, der var uden fuldmagt fra sin kaptajn. Han lod derfor sende bud efter en mand, der kunne tegne det portugisiske rederi.

Det var dispachør og mægler *Johan Buntzen*, Thomasine Buntzens far og dermed J. L. Heibergs morfar. Han ankom fra Nyhavn kl. 16.

Der blev nu trukket tov om prisen på bjergningen i yderligere fire timer. Buntzen tilbød 1200 rigsdaler., fogden og hans tre bisiddere forlangte 2000 rigsdaler.

Af frygt for skibets skæbne gik styrmanden til sidst ind på en kontrakt, lydende på 1800 rigsdaler. og så for det tilfælde, "at blot en hændelse (dvs. højvande, vinddrejning el. lign.) lettede skibet af grund". Derefter sattes bjergningen i værk.

Dragøerne sendte samme nat en jagt med 16 mand om bord ud til det nødstedte skib, der i mellemtiden havde de mistet roret.

Under yderst farefulde forhold lossede de 10-12 læster over i deres båd, hvorefter indtrædende højvande lettede skibet af grunden.

Jagten sejlede til København med varerne, hvorefter den vendte tilbage for at deltage i bugseringen af det portugisiske skib. Heri deltog desuden en galease og en barkasse, alle "dragøerne tilhørende".

Det tog seks dage at få det store skib slæbt til København, selv om dets egen besætning på 18 mand også deltog i arbejdet.

Da den portugisiske kaptajn var kommet sikkert til København, nedlagde han protest mod bjergningskontrakten og forbød Buntzen at betale på rederiets vegne.

Der fulgte så en lang retssag, hvorunder et par kastrupfolk hævdede, at de ville have udført arbejdet for 4-500 rigsdaler. Desuden påstod den portugisiske part, at dragøerne havde udnyttet situationen til at presse en kontrakt ulovligt igennem.

Admiralitetsretten gav imidlertid dragøerne medhold ved en dom den 7. november 1789.

De havde taget en alvorlig risiko, hed det, og gjort et stort arbejde med egne både og redskaber. Når dertil kom lastens værdi på 50.000 rigsdaler., var de 1800 rigsdaler. i orden.

Desuden skulle portugiserne enten tilbagelevere et lånt storanker eller betale 150 rigsdaler derfor.

De fire dragøere, der underskrev kontrakten den 17. november 1788 var følgende:

Fogden *Jacob Bertelsen* (født 23.11.1732, død 15.03.1819) Han blev skipper i 1755, da han erhvervede galeasen "Tre Søstre" på 22 læster. Han var en fremtrædende og omstridt person, idet han i sin tid som Dragørs foged (1773-96) kæmpede imod Store Magleby-bøndernes magt over Dragør. Til sidst kom han i strid med sine egne og købte Østergaard i Maglebylille. Her døde han efter fem års sengeleje, men han blev efter eget ønske begravet i sit gamle sogn. Han havde opført et nu nedrevet hus på [Kongevejen 2](#), hvor et endnu bevaret relief, han havde opsat på sin ejendom, stadig minder om ham.

Skipper *Dirck Dircksen* (Jans) (født 27.09.1744, død 7.06.1803). Han begyndte som skibsdreng i 16 årsalderen, aflagde styrmandseksamen i januar 1767 og anerkendtes marts 1770 som skipper, da han erhvervede jagten "Søe Ridderen" på 23 læster. Han var mådelig af vækst og havde et bredladent ansigt. Hans hår var i ungdommen lysebrunt, og han led af en skade i højre ankel. Han boede i huset [Von Ostensgade 27](#).

Skipper *Jørgen Gertsen* (Svigtenberg) (født 16.11.1738, død 21.8.1789). Han anføres som styrmand i januar 1756 og blev skipper den 12. marts 1765. Han løste samme år borgerskab i København, vel nok for at blive medlem af stadens skipperlav. Han førte i mange år jagten "Abrahams Offer" på 23½ læster. Han var byforstander i Dragør 1788-89. Han boede i huset [Strandlinien 11](#).

Skipper *Jens Christiansen Præst* (født 10.12.1758, død 8.04.1833). Vi ved endnu ikke meget om ham, men dog dette, at han sejlede på København med sin galease "Anna Cathrine Elisabet" på 28 læster i hvert fald i årene 1785-96. Han var en af de fire byforstandere i 1788-89. I sine sidste år var han foged i Dragør (1830-33). Hans hus lå på det senere, nu nedrevne [Højerups](#) grund ved Kirkevej.

Artiklen findes i Beboer-Bladet 1983, nr. 1.

